

ΝΙΚΟΛ-ΑΝΝΑ ΜΑΝΙΑΤΗ

Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ 260.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

ΟΤΑΝ
ΚΛΑΙΝΕ
ΤΑ
ΑΣΤΕΡΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Όταν κλαίνε τα αστέρια**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Νικόλ-Άννα Μανιάτη
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μπανούση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουκωτά

© Νικόλ-Άννα Μανιάτη, 2009, 2020
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Νικαα/Trevillion Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2020

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Ωκεανίδα, 2009-2015, 20.000 αντίτυπα
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Σεπτέμβριος 2020

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3588-6
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3589-3

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoïou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

NIKOΛ-ANNA MANIATH

ΟΤΑΝ
ΚΛΑΙΝΕ
ΤΑ
ΑΣΤΕΡΙΑ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

Κομμένα λουλούδια, 2011

Αόρατος δεσμός, 2012

Ο ύπνος των χιλίων ημερών, 2013

Πίσω απ' τον καθρέφτη, 2014

Έκπτωτος άγγελος, 2015

Και η ελπίδα γύρισε ξανά, 2015

Οι σιωπές της ενοχής, 2016

Το τίμημα, 2017

Ολέθριο πάθος, 2018

Η κόρη του φεγγαριού, 2019

Εξήντα βήματα, 2019

Υπό έκδοση:

Οι μούσες της σιωπής

1

Αθήνα, Μάρτιος 1999

Επεφτε! Άνοιξε το στόμα του να φωνάξει, να βγάλει τον τρόμο του, μα η φωνή πνίγηκε πριν ακόμα φτάσει στο λαρύγγι του. Ο αέρας, ορμητικός από τη φόρα της πτώσης, έφραξε την κραυγή. Το κορμί του στροβιλίστηκε, τα χέρια και τα πόδια του τεντώθηκαν απελπισμένα να πιαστούν από κάπου, μα συνάντησαν κενό. Συνέχισε να πέφτει, με το πρόσωπο τώρα προς τα κάτω, τα μέλη του ανοιχτά, το κοστούμι να ανεμίζει στον αέρα σαν άδειο σάβανο. Και η άβυσσος τον κατάπινε, τον ρουφούσε. Το γέλιο, σαρκαστικό, γεμάτο παραφροσύνη, συνόδευε την πτώση κι αντηχούσε γύρω του, αντίλαλος μακάβριος. Το βάραθρο γέμισε από την παραφροσύνη του ήχου του. Ξεχώρισε τα βράχια να ορμούν καταπάνω του να τον συναντήσουν. Έμοιαζαν να τον καρτερούν καιρό. Με γουρλωμένα από τον τρόμο μάτια τα είδε να πλησιάζουν. Και συνέχισε να πέφτει.

Λίγο πριν νιώσει το κορμί του να τσακίζεται στα μυτερά τους δόντια, κατάφερε να ουρλιάξει.

Εύπνησε λουσμένος στον ιδρώτα! Η απελπισμένη κραυγή του πλανιόταν ακόμα στον αέρα, ηχούσε στα αυτιά του. Το μισοσκοτάδο στο δωμάτιο υποχώρησε ξαφνικά από το φως της λάμπας που άναψε στο κομοδίνο. Η νεαρή γυναίκα του έσκυψε πάνω του ανήσυχη.

«Πάλι το ίδιο όνειρο;» μουρμούρισε χαϊδεύοντας τα μουσκεμένα μαλλιά του.

Κούνησε καταφατικά το κεφάλι του χωρίς να μιλήσει. Έμειναν ξαπλωμένοι, αμίλητοι, η γυναίκα του να τον κρατάει αγκαλιά περιμένοντας να ηρεμήσει. Ήξεραν και οι δυο ότι ο ύπνος δεν θα ξαναρχόταν. Τουλάχιστον όχι γι' αυτόν. Μετά από αρκετά λεπτά, πιο ήρεμος, αγκάλιασε τη γυναίκα του και την έσφιξε πάνω του. Το κεφάλι της έγειρε βαρύ στο στήθος του. Έμεινε ακίνητος, με τα μάτια ανοιχτά, μέχρι που ένωσε την ανάσα της να αλλάζει, να γίνεται πιο βαριά. Ο ύπνος την είχε ξανακερδίσει. Σηκώθηκε αργά, έσβησε το φως στο κομοδίνο και βγήκε αθόρυβα από το υπνοδωμάτιο. Θα περίμενε πάλι τη μέρα να χαράξει καθισμένος στο σαλό-νι, πίνοντας καφέ.

Ο εφιάλτης ερχόταν τώρα πιο συχνά. Πάντα ο ίδιος! Η μόνη διαφορά ήταν πως άλλοτε το ουρλιαχτό του ξέσκιζε τη νύχτα και άλλοτε ήταν σιωπηλό, μόνο στο μυαλό του. Και σε αυτές τις περιπτώσεις κατάφερνε και έκρυβε το γεγονός από τη γυναίκα του. Όμως αυτή το πρωί το καταλάβαινε. Από το κομμένο του πρόσωπο, τους μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια και τη βαριά του διάθεση. Δεν του ανέφερε όμως τίποτα.

Γιατί ερχόταν ο εφιάλτης; Γιατί τον βασάνιζε; Μήνες τώρα, από τον περασμένο Αύγουστο, από τη βραδιά που για πρώτη

φορά ξύπνησε μέσα στη νύχτα τρομαγμένος, ερχόταν, στην αρχή σχεδόν κάθε βράδυ, μετά αραιώσε κάπως και τώρα, τους τελευταίους δυο μήνες, κάθε βδομάδα. Ο ψυχίατρος που επισκέφθηκε τον καθησύχασε εξηγώντας του πως τέτοιου είδους εφιάλτες είναι συχνοί σε όλους. Όλοι μας, του είπε, σε κάποια στιγμή βλέπουμε τον εαυτό μας να πέφτει στο κενό. Η εμπειρία αυτή είναι καθολική. Δεν μπόρεσε όμως να του εξηγήσει γιατί αυτός το έβλεπε τόσο συχνά, με τόση διαύγεια. Και το γέλιο! Αυτό το αλλόκοτο, τρελό γέλιο που συνόδευε την πτώση του! Ποιος γελούσε; Ποτέ δεν κατάφερε να ξεχωρίσει στον εφιάλτη αν αυτός που γελούσε ήταν άντρας ή γυναίκα. Και ποτέ δεν είδε καμιά σκιά πάνω στο χείλος του βαράθρου να τον παρακολουθεί. Μόνο το γέλιο.

Έμεινε βυθισμένος στις θλιβερές σκέψεις του μέχρι το πρωί στο σαλόνι.

2

Αθήνα, Μάρτιος 1999

Το άλογο τριπόδισε ανυπόμονα, οι οπλές του χτύπησαν νευρικά το χώμα. Ύστερα όρμησε καλπάζοντας και για μερικά δευτερόλεπτα φάνηκε να μένει μετέωρο, τα μπροστινά πόδια και το μακρύ κεφάλι τεντωμένα μπροστά, η χαιτή να ανεμίζει στον αέρα. Άλογο και καρβαλάρης έμοιαζαν να έχουν γίνει ένα. Ύστερα προσγειώθηκε ανάλαφρα στο έδαφος χωρίς να χάσει τον περήφανο καλπασμό του, αφήνοντας πίσω ανέπαφο το ψηλό εμπόδιο, τριπόδισε και άρχισε να προχωρά στητό κάνοντας έναν μεγάλο κύκλο. Η λυγερή αμαζόνα στη ράχη του έβγαλε το καπέλο και τίναξε τα ξανθά της μαλλιά που έπεσαν σαν καταρράκτης στην πλάτη της, έσκυψε μπροστά και χάιδεψε το περήφανο ζώο με αγάπη.

«Ήσαστε υπέροχη!»

Η ξανθιά αμαζόνα γύρισε αναψοκοκκινισμένη και αντίκρισε δυο μεγάλα μαύρα μάτια να την κοιτούν με ανυπόκριτο θαυμασμό. Η κοπέλα ήταν νέα, στην ηλικία της υπολόγισε, μι-

κροκαμωμένη, με μαύρα μαλλιά και λεπτή σιλουέτα. Φορούσε στολή ιππασίας και κρατούσε από τα χαλινάρια ένα γέρικο, ήσυχο άλογο που στεκόταν δίπλα της υπάκουα.

«Σας ευχαριστώ», απάντησε με ειλικρίνεια. «Η Αστραπή ήταν σε φόρμα σήμερα», πρόσθεσε χαϊδεύοντας τη λαχανιασμένη άσπρη φοράδα της.

«Έχετε τρομερή άνεση», συνέχισε η άγνωστη κοπέλα. «Παίρνετε μέρος και σε αγώνες;»

Η ξανθιά αμαζόνα γέλασε αυθόρμητα και το πρόσωπό της φωτίστηκε.

«Δεν μπορώ να αντέξω τη σύγκριση, όχι. Απλά μ' αρέσει. Εσείς; Έρχεστε συχνά στον όμιλο;»

«Όχι, είμαι καινούργια. Γι' αυτό και το άλογο που μου έδωσαν είναι γέρικο. Ακόμα δεν συνήθισα να το κουμαντάρω».

«Δεν είναι δύσκολο. Πρέπει να του δείξετε αγάπη, απλά. Και να μην το φοβάστε. Γίνονται νευρικά όταν καταλάβουν ότι ο αναβάτης φοβάται».

«Ξέρετε καλά τα άλογα».

«Από μικρή ασχολούμαι. Ο πατέρας μου αγαπούσε πολύ τα άλογα και ήθελε και εγώ να μάθω όχι μόνο ιππασία, αλλά να τα φροντίζω κιόλας. Μικρή με έφερνε τρεις και τέσσερις φορές τη βδομάδα. Τώρα έρχομαι δυο φορές. Και περισσότερο για να τη γυμνάζω και να την ξυστρίζω».

«Είναι δικό σας το άλογο;»

«Ναι, είναι καταπληκτική. Έχει πολλές δυνατότητες. Καμιά φορά την αφήνω να παίρνει μέρος σε κούρσες. Είναι καθάροαιμο και η απραξία δεν είναι στη φύση της».

«Και ποιος τρέχει;»

«Α, σίγουρα όχι εγώ. Επαγγελματίας τζόκει. Κέρδισε κιό-

λας μια δυο φορές. Δε μου κάνει όμως καρδιά να την αφήσω αποκλειστικά για κούρσες. Έτσι έρχομαι και την απολαμβάνω όποτε μπορώ».

«Σας ζηλεύω», είπε με ειλικρίνεια η κοπέλα κοιτάζοντας με θαυμασμό άλογο και αναβάτη. «Άραγε θα καταφέρω να μάθω και εγώ να ιππεύω υποφερτά;»

Η ξανθιά κοπέλα ξεπέζεψε ανάλαφρα και από μια ξαφνική παρόρμηση γύρισε στη μικρόσωμη μελαχρινή που την παρακολουθούσε.

«Λοιπόν, ξέρεις κάτι; Θα μπορούσα να σου δείξω μερικά πράγματα, αφού θέλεις τόσο πολύ να μάθεις. Πότε έρχεσαι για μάθημα;»

«Τετάρτη και Σάββατο. Δεν έχω άλλο χρόνο. Και ο εκπαιδευτής είναι πολύ ευγενικός, αλλά δε μου αφιερώνει πολύ χρόνο. Μου δείχνει μερικά πράγματα και με αφήνει να εξασκηθώ μόνη μου».

«Λοιπόν, για αρχή, το άλογο που σου έδωσε είναι καλή επιλογή. Μέχρι να αποκτήσεις κάποια σιγουριά βέβαια. Μετά θα πρέπει να πάρεις ένα νεότερο και πιο ζωηρό».

Η κοπέλα κοκκίνισε αμήχανη.

«Δεν είναι απαραίτητο να αγοράσεις δικό σου άλογο», πρόσθεσε η άλλη καταλαβαίνοντας τη συστολή της. «Άλλωστε, ένα καλό άλογο στοιχίζει πολύ. Ας μάθουμε πρώτα τα βασικά και μετά βλέπεις κι αποφασίζεις τι θέλεις. Τι θα 'λεγες να αρχίζαμε τώρα;»

«Είστε σίγουρη; Δε θα σας είμαι βάρος; Ήρθατε για εξάσκηση, όχι να παραδώσετε μαθήματα ιππασίας. Τι θα πει ο εκπαιδευτής μου;»

«Πληρώνεις για μια ώρα, ναι; Πόση σου απέμεινε;»

Η μελαχρινή κοίταξε το ρολόι της.

«Είκοσι λεπτά».

«Ωραία! Ας μην τα σπαταλήσουμε συζητώντας. Αρχίζουμε. Και πρώτα πρώτα η γνωριμία με το άλογο...»

Μισή ώρα αργότερα οι δυο κοπέλες, αναψοκοκκινισμένες και γεμάτες ενθουσιασμό, παρέδωσαν τα άλογά τους στα έμπειρα χέρια και στις φροντίδες των υπεύθυνων και κατευθύνθηκαν συζητώντας ζωηρά στο σαλόνι του ομίλου να ξεδιψάσουν με ένα δροσιστικό ποτό. Αν και αρχές Μαρτίου ακόμα, δεν ένιωθαν καθόλου κρύο. Η έξαψη που πρόσφερε η ιππασία στον καθαρό αέρα του δάσους αναζωογονούσε τον οργανισμό και ανέβαζε τη διάθεση. Με τα ποτήρια στο χέρι, στρώθηκαν στις αναπαυτικές πολυθρόνες μπροστά από τη φωτιά που τριζοβολούσε στο τζάκι.

«Αλήθεια, δε συστηθήκαμε», είπε κάποια στιγμή η ξανθιά κοπέλα. «Τόση ώρα μιλάμε και δεν ξέρω ούτε το όνομά σου. Είμαι η Δάφνη. Δάφνη Ηλιάδη».

«Κασσάνδρα Αγγελοπούλου. Χαίρω πολύ».

«Κασσάνδρα; Όμορφο και ασυνήθιστο όνομα. Δεν είναι...»

«Η σκοτεινή μάντισσα», τη διέκοψε ολοκληρώνοντας τη φράση της η μελαχρινή κοπέλα με ένα μελαγχολικό χαμόγελο. «Πολλοί με αποφεύγουν γιατί φοβούνται μήπως προφητεύσω κάποια συμφορά γι' αυτούς».

«Ανοησίες!» απάντησε ανάλαφρα η καινούργια της φίλη. «Είναι ένα όμορφο όνομα. Και σου πάει», πρόσθεσε με ένα ζεστό χαμόγελο. «Άλλωστε αυτά γίνονταν πριν από αιώνες. Ποιος πιστεύει σε προφητείες τώρα;»

«Θα ξαφνιαστείς!»

«Εγώ πάντως όχι. Και καλά θα κάνεις να αγνοήσεις τους αδαείς που σε επηρεάζουν. Α, να και ο Στέφανος».

Ο νεαρός, όμορφος άντρας πλησίασε βιαστικά στο τραπέζακι τους, έσκυψε και φίλησε με φανερή αγάπη τη Δάφνη και χαιρέτησε ευγενικά την Κασσάνδρα που τον κοιτούσε διακριτικά.

«Αγάπη μου, να σου γνωρίσω την Κασσάνδρα. Γνωριστήκαμε πριν από λίγο και κάτι μου λέει πως θα γίνουμε φίλες. Κασσάνδρα, ο Στέφανος, ο άντρας μου».

Ο νέος άντρας έσφιξε το λεπτό χέρι που απλώθηκε προς το μέρος του ευγενικά.

«Χαίρω πολύ», μουρμούρισε ευγενικά. «Κασσάνδρα; Όμορφο όνομα».

«Μην επεκταθείς», τον έκοψε γελώντας η γυναίκα του. «Το συζητήσαμε ήδη».

«Δεν είχα πρόθεση», διαμαρτυρήθηκε εκείνος χαμογελώντας. «Απλά ήθελα να πω ότι της ταιριάζει. Όνομα και εμφάνιση ταυτίζονται».

Το αριστερό του χέρι απλώθηκε και αγκάλιασε τους ώμους της γυναίκας του. Στο δάχτυλό του άστραψε το χρυσό δαχτυλίδι. Η κοπέλα απέναντί του ξεχώρισε καθαρά το περίτεχνο σύμπλεγμα των αρχικών και το φίδι που τυλιγόταν γύρω τους.

«Πού είναι το παιδί;» τον ρώτησε η γυναίκα του τρυφερά.

«Στο αυτοκίνητο, με την νταντά. Ήρθαμε να σε πάρουμε. Δε θα μείνω σήμερα, δεν έχω χρόνο».

«Μα ούτε την περασμένη βδομάδα κατάφερες να τρέξεις λίγο με το άλογο. Θα σκουριάσεις», διαμαρτυρήθηκε η γυναίκα του ενώ σηκώθηκε και μάζεψε τα πράγματά της. «Κασ-

σάνδρα, θα σε δω το Σάββατο. Ίδια ώρα;» ρώτησε και ετοιμάστηκε να απομακρυνθεί, ξέροντας ότι το παιδί της περίμενε στο αυτοκίνητο.

Η Κασσάνδρα κούνησε καταφατικά το κεφάλι και έμεινε να τους παρακολουθεί ενώ έβγαιναν βιαστικά. Τα μαύρα της μάτια είχαν μια ανεξιχνίαστη, σκοτεινή έκφραση. Τα δάχτυλά της βρήκαν την αλυσιδίτσα στον λαιμό της και χάιδεψαν απαλά το δαχτυλίδι που κρεμόταν κρυμμένο στον κόρφο της. Το τράβηξε και κοίταξε αφηρημένα το σκαλιστό σχέδιο. Ένα κουλουριασμένο φίδι που περιέβαλλε δύο αρχικά σε μια μοναδική σύνθεση. Τα μάτια του φιδιού, δυο μικρά διαμάντια, άστραψαν στο φως. Μετά από μερικά λεπτά, ένα αλλόκοτο χαμόγελο ικανοποίησης και σαρκασμού χαρακτήηκε στο μέχρι πριν από λίγο γλυκό της πρόσωπο.

3

Φεβρουάριος 1950

Οι άμαξες προχωρούσαν αργά. Τα άλογα τραβούσαν με κόπο τα παραφορτωμένα κάρα πίσω τους. Οι πολύχρωμες χάντρες στο μέτωπό τους, που αγκάλιαζαν τον λαϊμό και στόλιζαν τη χαίτη τους, στραφτάλιζαν στο αδύναμο φως του χειμωνιάτικου ήλιου. Τα σκεπαστά κάρα κουνιούνταν και έγερναν βαριά κάθε που οι χοντρές ρόδες έπεφταν σε λακκούβα, θόρυβοι από κατσαρολικά που κροτάλιζαν σαν χτυπιούνται μεταξύ τους ακούγονταν από το εσωτερικό τους, πάνω από το αγκομαχητό ζώων και ανθρώπων που τα συνόδευαν. Πέντε στη σειρά, ξύλινα, πρόχειρα κινητά καταλύματα, με ένα μικρό παράθυρο στην κάθε πλευρά, ένα μεγάλο άνοιγμα στο μπροστινό μέρος, που χρησίμευε σαν πάγκος για τον αμαξηλάτη, και μια πόρτα στο πίσω μέρος, που ξεμαντάλωνε και έπεφτε στο χώμα σαν ράμπα. Εκεί μέσα, στο καθένα από αυτά τα κινούμενα, μικροσκοπικά σπίτια, βρισκόταν στριμωγμένη μια ολόκληρη οικογένεια και το νοικοκυριό της. Στα πλαϊνά έξω ήταν δεμένα με σκοινιά ερ-

γαλεία και τσάπες, χύτρες και καλάθια, που λικνίζονταν και βροντούσαν καθώς προχωρούσαν τα άλογα. Μέσα, τα θηλυκά κάθε οικογένειας, στοιβαγμένα σε σωρούς από κουρελούδες, συνόδευαν με το κορμί τους το λίκνισμα του κάρου. Ο γεροντότερος και αρχηγός καθόταν μπροστά, στον πάγκο, κρατώντας τα ηνία του αλόγου. Οι υπόλοιποι άντρες ακολουθούσαν με τα πόδια ή προχωρούσαν δίπλα από κάθε άμαξα. Πέντε οικογένειες, τριάντα δύο άτομα, πήγαιναν αργά χωρίς να μιλάνε.

Είχαν πιστέψει πως θα κατάφερναν να ξεχειμωνιάσουν εκεί όπου είχαν στήσει τα κάρα στο τέλος του φθινοπώρου. Ταξίδευαν καιρό, πάντα ταξίδευαν, μα σαν έφτανε χειμώνας προσπαθούσαν να μείνουν σε ένα μέρος. Οι χειμώνες ήταν βαριοί και είχαν γέρους και παιδιά μαζί τους. Όταν σταματούσαν, οι άμαξες τοποθετούνταν σε κύκλο και στο κέντρο άναβαν φωτιά για να μαγειρέψουν και να ζεσταθούν. Μαζεύονταν όλοι γύρω, μα οι νύχτες έπεφταν νωρίς. Και όταν έβρεχε, τρύπωναν στις κρύες άμαξες και κουκουλώνονταν κάτω από τα κιλίμια και τις κουρελούδες. Καμιά φορά συγκεντρώνονταν όλοι οι άντρες σε δυο αντικριστά βαλμένες άμαξες, ενωμένες έτσι που οι πίσω πόρτες να σχηματίζουν ένα μόνο άνοιγμα, και συζητούσαν ως αργά, ενώ τα υπόλοιπα μέλη των δύο οικογενειών στριμώχνονταν στα άλλα τρία και περνούσαν την ώρα τους ακούγοντας τις ιστορίες της φυλής τους από τις ηλικιωμένες, μαθαίνοντας καινούργια κόλπα με την τράπουλα και, ακόμα πιο σημαντικό, τα μυστικά που έκρυβαν τα διάφορα βότανα που μάζευαν στον δρόμο τους.

Είχαν διασχίσει την Ελλάδα από βόρεια, πριν από καιρό, πολύ καιρό. Έφυγαν από την πατρίδα τους τη Ρουμανία, διέσχισαν τη Βουλγαρία και μπήκαν στην Ελλάδα. Δε θυμού-

νταν πότε, δε βιάστηκαν ποτέ τους. Σταματούσαν σε πόλεις και χωριά, ειδικά όπου είχε πανηγύρια ή γιορτή, έβγαζαν μερικά λεφτά, οι γυναίκες λέγοντας τη μοίρα, οι άντρες κάνοντας ακροβατικά, επίδειξη αντοχής και δύναμης ή βρίσκοντας κάποια δουλειά στα χωράφια, αν έμεναν μέρες· έχοντας εξασφαλίσει τις προμήθειές τους σε τρόφιμα, κινούσαν πάλι για το ταξίδι τους. Κάποτε, δεν ήξεραν πότε, ούτε και είχε πολλή σημασία, θα πήγαιναν στην Ιταλία.

Έφτασαν έτσι μέχρι την Κόρινθο. Δεν μπήκαν στην πόλη. Σε μια μεγάλη έκταση, έρημη και στεγνή, χωρίς ένα δέντρο, χωρίς καμιά βλάστηση, κοντά στην παραλία, έστησαν τον καταυλισμό. Πιο πέρα απλωνόταν το λιμάνι και πίσω του η πόλη. Οι άντρες ξέζεψαν τα άλογα, τα φόρτωσαν με ασκιά και κίνησαν να βρουν νερό. Μαζί τους και δυο από τα παιδιά που, όπως συμβαίνει πάντα, είχαν μάθει σπαστά τη γλώσσα της χώρας που διέσχιζαν. Οι γυναίκες και οι γεροντότεροι έμειναν και τακτοποίησαν τα τροχόσπιτα σε κύκλο, άναψαν φωτιά και βάλθηκαν να ετοιμάσουν το φαγητό. Την άλλη μέρα θα έψαχναν για δουλειά. Σήμερα θα ξεκουράζονταν.

Το βράδυ η ερημιά πλημμύρισε με νοσταλγική τσιγγάνικη μουσική και τραγούδια. Ο απόηχός της εξαπλώθηκε στην ησυχία της πόλης και ζέστανε τις καρδιές πολλών που την άκουσαν. Άλλοι ενοχλήθηκαν. Το πρωί οι άντρες ροβόλησαν ως το λιμάνι και άρχισαν να ψάχνουν δουλειά. Οι περισσότεροι τους έδωξαν, καχύποπτοι και επιφυλακτικοί στους ξένους που παρουσιάστηκαν στα μέρη τους. Ένας δυο τους ζύγιασαν κουμπωμένοι και τους πρότειναν την πιο βαριά δουλειά που είχαν. Τη δέχτηκαν. Στο καφενείο ένας κτηματίας είπε στους υπόλοιπους να δουλέψουν στα κτήματα. Μετά από

μερικές μέρες οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να παραδεχτούν πως οι νεοφερμένοι δούλευαν πρόθυμα, χωρίς παράπονα και γκρίνιες. Έπαιρναν όσα τους έδιναν χωρίς να κάνουν παζάρια και η δουλειά τους ήταν πάντα σωστή. Ξεθάρρεψαν. Άρχισαν να τους καλούν και σε άλλα κτήματα, σε άλλες δουλειές που οι ίδιοι έβρισκαν βαριές. Πολλές φορές τους πλήρωναν σε είδος, τρόφιμα, προμήθειες, και αυτοί το δέχονταν αμίλητοι, χωρίς παράπονο. Τα βράδια συνήθισαν να ακούν τη μουσική που έφτανε ως τα σπίτια τους και είχαν αρχίσει κιόλας να τη βρίσκουν όμορφη. Μελαγχολική αλλά όμορφη στα αυτιά τους. Όχι όμως όλοι. Πάντα υπήρχαν κάποιοι καχύποπτοι, κάποιοι που δεν ανέχονταν τους ξένους στη δική τους περιοχή, με την καρδιά γεμάτη μίσος και μικροπρέπεια. Τι γύρευαν αυτοί οι ξένοι ανάμεσά τους; Ποιοι ήταν; Από πού έρχονταν; Δεν τους έφτανε που μόλις πριν από λίγο καιρό ακόμα πολεμούσαν να διώξουν τους κατακτητές από την ταλαίπωρη χώρα τους; Που μόλις ανάσαναν από τον εμφύλιο; Τι ήθελαν τώρα και υποστήριζαν αυτούς εδώ; Τους ατσίγγανους; Πώς τους εμπιστεύονταν οι συμπολίτες τους; Τρελάθηκαν όλοι πια;

Μαζεύτηκαν, καμιά δεκαριά από δαύτους, και μπήκαν ένα πρωί στο γραφείο του αστυνόμου. Τους άκουσε σιωπηλός για κάμποση ώρα.

«Και τώρα δηλαδή τι θέλετε ακριβώς;» τους ρώτησε κατόπιν.

«Μα... να τους διώξεις φυσικά. Δεν έχουν καμιά δουλειά εδώ».

«Και με ποια δικαιολογία; Δεν πείραξαν κανέναν. Ίσα ίσα που δουλεύουν και κερδίζουν το ψωμί τους τίμια».

«Αυτό ακριβώς, κύριε αστυνόμε μου. Τη δουλειά που κά-

νουν την παίρνουν από μας. Και εμείς ψαχνόμαστε και πεινάμε».

«Για στάσου, ρε Παναγή! Απ' ό,τι ξέρω δε σου 'λειψε εσένα η δουλειά. Και αν δεν πήρες μία από αυτές, είναι γιατί αρνήθηκες. Κάποιος έπρεπε να την κάνει».

«Να την προσφέρουν σε δικό μας. Γιατί σε αυτούς;»

«Ο κόσμος περνάει δύσκολους καιρούς, Παναγή. Προσπαθούμε ακόμα να σταθούμε στα πόδια μας μετά τον πόλεμο. Αν εσύ ζητάς ψηλό μεροκάματο και βρίσκουν εργάτη με χαμηλότερο, δεν πρέπει δηλαδή να τον προτιμήσουν; Τι είναι αυτά που λες; Κανένας άλλος δεν έχει παράπονο με αυτούς τους ανθρώπους, μόνο εσείς, και μου φαίνεται παράξενο».

«Θα 'χουν κι άλλοι, έννοια σου».

«Με φοβερίζεις, Παναγή;»

«Όχι, λέω την αλήθεια. Θα ξυπνήσουν όλοι άμα γίνει κάτι. Τι περιμένουμε δηλαδή; Να μπουν στα σπίτια μας να μας κλέψουν πριν καταλάβουμε όλοι τι θέλουν εδώ πέρα;»

«Οι άνθρωποι μένουν μακριά μας, δεν ανακατεύονται μαζί μας. Τελειώνουν τη δουλειά και πάνε στον καταυλισμό τους. Δε μας έχουν ενοχλήσει, ούτε αυτοί ούτε οι γυναίκες τους».

«Μας ρίχνουν στάχτη στα μάτια, κύριε αστυνόμε. Άκου με και μένα. Θέλουν να τους εμπιστευτούμε πρώτα και μετά, μια ωραία νύχτα, θα κλέψουν κάμποσα σπίτια και θα φύγουν κρυφά πριν τους πάρουμε χαμπάρι. Τι θα κάνουμε τότε, ε;»

«Υπερβάλλεις! Δεν έχουν δείξει τίποτα τέτοιο».

«Και εγώ σου λέω πως αυτός είναι ο σκοπός τους. Την πάτησαν και σε άλλες πόλεις και σε άλλα χωριά. Τα νέα μαθεύονται».

«Αυτοί εδώ είναι τσιγγάνοι, Παναγή, αληθινοί τσιγγάνοι

από τη Ρουμανία. Είναι περήφανοι, δε ζητιανεύουν και δεν καταδέχονται να κλέψουν. Δεν είναι σαν τους άλλους».

«Και ποιος μας το εγγυάται αυτό; Άκου, κύριε αστυνόμε, των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν. Ή τους διώχνεις πριν γίνει κάτι ή θα το κάνουμε από μόνοι μας».

«Εκβιασμός δηλαδή, Παναγή;»

«Καθόλου. Προειδοποίηση! Αν καθυστερήσεις και γίνει κάτι στο μεταξύ, θα στραφούν όλοι εναντίον σου. Εμείς μια φορά σε προειδοποιήσαμε. Με ποιον τρόπο θα πείσεις τους υπόλοιπους; Ή τους ανωτέρους σου;»

Ο αστυνόμος κατάλαβε ότι τον είχαν στριμώξει. Δεν είχε τίποτα με τους ξένους, δεν ενόχλησαν, δεν έδωσαν αφορμή. Όμως αυτοί εδώ ήταν αποφασισμένοι να δημιουργήσουν προβλήματα για να τους διώξουν. Η δουλειά του ήταν καλή, δεν ήθελε να τη χάσει. Σε αυτή την πόλη είχε κάνει φίλους, λογάριαζε να κάνει και οικογένεια, δεν ήθελε να πέσει σε δυσμένεια. Ο εμφύλιος μόλις λίγο καιρό πίσω τους και οι ανακατατάξεις έδιναν και έπαιρναν· κάποτε θα ερχόταν η στιγμή για ξεκαθάρισμα και η δουλειά του ήταν τέτοια που σίγουρα θα του δημιουργούσε εχθρούς και προβλήματα. Δεν ήθελε άλλα από τώρα, ειδικά με ξένους.

Ήταν καλόκαρδος άνθρωπος στην ουσία. Έβλεπε το άδικο, αλλά ζύγιασε την κατάσταση και είδε το φρόνιμο. Με βαριά καρδιά συγκατένευσε. Μισούσε αυτό που θα έκανε, μα είδε πως δεν είχε επιλογές.

«Καλά», είπε τελικά. «Θα τους πω να φύγουν. Μόλις μπει η άνοιξη...»

«Ποια άνοιξη, κύριε αστυνόμε; Τώρα θα φύγουν, να μας αδειάσουν τη γωνιά τώρα».

«Μα είναι καταχθόνιο, πού θα ξεσηκωθούν να φύγουν τώρα; Άσε τουλάχιστον να μπει ο Μάρτης για καλά. Κάνα μήνα ακόμα».

«Το γοργόν και χάριν έχει», είπε με πείσμα ο Παναγής. «Μέχρι τέλος της βδομάδας πρέπει να έχουν ξεκουμιστεί. Είναι Πέμπτη, το Σάββατο θα πληρωθούν για τη δουλειά τους όσοι δουλεύουν και να του δίνουν».

«Έχουν γυναίκες και μικρά παιδιά μαζί τους. Είναι σκληρό να τους πετάξουμε έτσι στον δρόμο».

«Και μήπως τώρα πού είναι; Στους δρόμους δε ζουν; Δεν έχουν ρίζες αυτοί οι άνθρωποι, κύριε αστυνόμη. Λάθος ανθρώπους συμπονάς. Κοίτα γύρω σου, τους συμπολίτες σου, τους ομόθητους σου. Λίγα περνάμε εμείς; Λίγα περάσαμε με την Κατοχή και τον εμφύλιο; Επιβίωσαμε όμως και παλεύουμε. Εμάς να λυπάσαι, όχι αυτούς».

Ο αστυνόμος δε μίλησε. Έχανε τον χρόνο του να συζητάει με ανθρώπους σαν τον Παναγή. Ήταν ικανοί να ισχυριστούν πως τους έκλεψαν μόνο και μόνο για να ξεσηκώσουν τον υπόλοιπο κόσμο εναντίον των τσιγγάνων και εναντίον του ίδιου, που ενώ είχε προειδοποιηθεί για το ποιόν τους, δεν έκανε τίποτα για να αποτρέψει τα γεγονότα. Έσφιξε την καρδιά του και πήγε στον καταυλισμό. Δε διαμαρτυρήθηκαν, δε ρώτησαν το γιατί. Τον άκουσαν αμίλητοι, περήφανοι και έδωσαν παραγγελιές στη γλώσσα τους στις γυναίκες. Ύστερα ξεκρέμασαν τις κιθάρες και κάθισαν στο κέντρο του καταυλισμού τραγουδώντας λυπητερά τραγούδια, που συνόδεψαν τον αστυνόμο μέχρι την πόλη. Την Κυριακή τα χαράματα το караβάνι ξεκίνησε με αργό ρυθμό και διέσχισε την πόλη με κατεύθυνση την Πάτρα, ενώ οι κάτοικοι ακόμα κοιμούνταν.

«...και αφού, όπως λες, η γιαγιά σου γνωρίζει τι σας γράφουν τα αστέρια, γιατί δεν προσπαθείτε να το αποφύγετε, να το αλλάξετε;»

«Γιατί δεν κάνει να αλλάξεις αυτό που σου γράφουν τ' αστέρια. Πίσω τους έρχονται χειρότερα αν τα αποτρέψεις. Και τότε τ' αστέρια κλαίνε».

«Κλαίνε; Γιατί;»

«Κλαίνε για μας!»

Ο σαραντάρης Ελληνοαμερικανός έμεινε σιωπηλός. Η δεκαεπτάχρονη Ρουμάνα τσιγγάνα τον κοιτούσε σοβαρή...

Πενήντα χρόνια μετά, η μοίρα έμελλε να παίξει με τις ζωές δυο νέων ανθρώπων. Του νεαρού, πετυχημένου Στέφανου στην Αμερική και της όμορφης, μυστηριώδους Κασσάνδρας στην Αθήνα. Και οι δυο είχαν κληροδότημα ένα πανομοιότυπο δαχτυλίδι.

Η μοιραία συνάντησή τους άλλαξε δραματικά τη ζωή του Στέφανου. Το αλλόκοτο χάρισμα της Κασσάνδρας, μακάβρια κληρονομιά χαμένη στην άβυσσο του χρόνου της οικογένειάς της, ήταν το μέσο της για να τολμήσει ό,τι φοβόταν πάντα η φυλή της: να αλλάξει αυτό που έγραφαν τα αστέρια.

Όμως, όταν τα αστέρια κλαίνε...

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 24597

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ' Ε Π Α Φ Η

© Νικόλ-Άννα Μανιάτη, 2009, 2020/© Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2020